

Національний університет біоресурсів і природокористування України

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І СУСПІЛЬНИХ НАУК

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
_____ І.М. Савицька
« 4 » червня 2022 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри
міжнародних відносин і суспільних наук
протокол № 9 від 3 травня 2022 р.

в.о. завідувача кафедри
_____ В.В. Стрілець

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП
«Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
_____ С.О. Білан

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ПРОВІДНИХ КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА
ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

Розробник: Варгатюк С.В. кандидат історичних наук

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Спеціальність, освітній ступінь, освітня програма		
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії »	
Освітній ступінь	бакалавр	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії »	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	60	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	—	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма	заочна форма

	навчання	навчання
Рік підготовки	2022/23 н.р.	2022/23н.р.
Семестр	5	5
Лекційні заняття	15 год.	2
Практичні, семінарські заняття	15 год.	4
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	30 год.	54
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента —	2 год. 2 год.	-

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: дати студентам цілісне уявлення про зовнішню політику передових країн Західної Європи та Північної Америки .

Завдання:

- ознайомлення студентів з теоретичними положеннями формування зовнішньої політики передових країн Західної Європи та Північної Америки;
- розкриття специфіки зовнішньої політики передових країн Західної Європи та Північної Америки, виявлення спільного та відмінного у їх зовнішньополітичній діяльності;
- аналіз інтеграційних аспектів становлення світового геополітичного простору та з'ясування ролі і позиції передових держав Західної Європи та Північної Америки у цьому процесі;
- вивчення місця передових держав у світовій політиці;
- дослідження місця та ролі, що відіграє Україна в зовнішній політиці передових держав світу.

Предмет : предметом вивчення навчальної дисципліни є зовнішня політика провідних країн країн Західної Європи та Північної Америки

Студент повинен знати:

- концепції формування зовнішньої політики провідних країн світу ;
- специфіку зовнішньополітичної діяльності світових держав;
- інтеграційні тенденції та інші особливості розвитку провідних країн світу;
- роль та місце, що посідають провідні країни у світовій політиці;
- проблеми та завдання у контексті становлення відносин “Україна – провідні країни світу”.

Студент повинен **вміти**:

- розрізняти специфіку зовнішньополітичних концепцій світових держав;
- характеризувати зовнішню політику провідних країн світу, виявляти спільні та відмінні риси у зовнішньополітичній діяльності світових держав;
- аналізувати роль і місце провідних країн у світовій політиці;
- орієнтуватися у проблемах і тенденціях формування та реалізації інтеграційних процесів провідних держав світу.

Перелік компетентностей випускника

1.Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

2. Загальні компетентності

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел інформації.

3. Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організацій міжнародних відносин, суспільних комунікацій та\або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема, політичному, без пековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК 3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держави.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК.8 Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК12. Здатність до здійснення комунікацій та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини

семестр :		0	0									
Змістовий модуль 2. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА США ТА КАНАДИ												
Тема 4 ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА США		3	3									
Тема 5. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КАНАДИ		2	2									
Разом за змістовим модулем 2		15	15									
Усього годин		15	15									

3. Програма дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ПРОВІДНИХ КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

ТЕМА 1. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Перехід до політики “холодної війни”. Вплив парламентських виборів 1950 р. на доктрину зовнішньої політики. Участь Англії в “Суецькій авантурі” 1956 р. Розпад колоніальної імперії. Теорія “трьох кіл” британської зовнішньої політики. Згортання англійської присутності “на Схід від Суецу”. Англія і політика розрядки в Європі. Англо-аргентинська війна 1982 рр. та “особливі стосунки” зі США. Велика Британія і ЄЕС. Зовнішня політика Великої Британії після закінчення “холодної війни”.

Література:

1. Безпека у глобальному світі / Константинов В.Ю., Мінгазутдінов І.О., Капітоненко М.Г., Галака С.П., Кривонос Р.А. // Міжнародні системи та глобальний розвиток : підручник / Кер. авт. колективу О.А. Коппель; за ред.. Л.В. Губерського, В.А. Манжолі. – К.: «Київський університет», 2008. – с. 389-468.
3. Коваль І.М. Глобалізація, загальна безпека і безпека в Україні // Євроатлантична інтеграція України: глобальний та регіональний виміри / І.Коваль. – К.: «Думка», 2008. – С. 33-46.

Тема 2. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ФРАНЦІЇ

Зовнішня політика IV Республіки. Колоніальні війни та їх вплив на внутрішньополітичну ситуацію. Алжирське питання. Розпад французької колоніальної системи. Розв'язання алжирської проблеми. Внутрішня і зовнішня політика президента Ш. де Голля. Вихід з військової організації НАТО та стосунки з СРСР. Концепція “єдиної Європи від Атлантики до Уралу”. Роль Франції в розрядці міжнародної напруги. V Республіка і НАТО в 70-ті – на початку 80-х рр. “Т’єрмондизм” в зовнішній політиці Франції. Корсиканська та каледонська проблеми. Еволюція зовнішньої політики Ф. Міттерана. Зовнішня політика президента Ж. Ширака. Реінтеграція Франції в НАТО.

Література:

1. Kersaudy F. Churchill and De Gaulle. – L., 1990.
2. Гончар Б.М., Нова історія країн Європи та США. 1870-1918 роки : підручник. / Борис Гончар – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008.
3. Godt P. Policy Making in France. – London, 1989. – Д.226–227.
4. Elgie R. The Changing France Political System. – London, 2000. – Д.205.
5. French Embassy press and information service // News from France. – 2009. – 23 Desember.
6. Lévy B.-H. Pourquoi il faut arrêter le débat sur l’identité nationale // Le point. – 2010. – 7 January.
7. Thomas Ferenczi. Le Bilan Europeen de Nicolas Sarkozy // Le Monde. – 2008. – 10 Decembre.
10. Sappin M. Le Grand débatsurl’identiténationae à Marseille // Regards surl’Actualité. – Paris, 2010. – ¹ 358 (Febrbary). – P.11.
8. Jamet C. Sarkozy veut dechoir certains criminels de la nationalite // Le Figaro. – 2010. – 6 August.
12. Sarkozy N. Respecter ceux qui arrivent, respecter ceux qui accueillent // Le Monde. – 2009.

Тема 4. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА НІМЕЧЧИНИ

Розкол Німеччини (1945 – 1949 рр). Рішення Ялтинської конференції щодо Німеччини. Капітуляція III Рейху. Розмежування зон окупації у Німеччині. Утворення Союзної контрольної ради та Берлінської комендатури. Потсдамська конференція і принцип «чотирьох де-». Нюрнберзький трибунал і денацифікація Німеччини. Окупаційна політика СРСР 6 та західних союзників: спільні риси та принципові відмінності. Утворення Бізонії. Дипломатична боротьба навколо німецького врегулювання. Рада міністрів закордонних справ. Московська та Лондонська конференції РМЗС 1947 р. Лондонська конференція західних країн 1948 р. Утворення Тризонії. Саарське питання. Реформа Л. Ерхарда. Берлінська криза 1948 – 1949 рр.. Механізми утворення ФРН та НДР. Німецьке питання в міжнародних відносинах 1950 – першої половини 1970-х рр. Політика СРСР та США у німецькому питанні в роки Корейської війни. Початок ремілітаризації ФРН. «План Плевена». «Нота Сталіна» від 10 березня 1952 р. і реакція Заходу. Боннський договір від 26 травня 1952 р. Режим В. Ульбрихта. II конференція СЄПН: курс на форсовану побудову соціалізму в НДР. Червневе 1953 р. повстання у Східній Німеччині та його наслідки. Берлінська нарада міністрів закордонних справ СРСР, США, Великої Британії та Франції 1954 р. Інтеграція ФРН до ЗЄС та НАТО. Залучення НДР до Організації Варшавського Договору. Женевський саміт «Великої четвірки» 1955 р. Встановлення дипломатичних відносин між СРСР та ФРН. Договір про відносини між СРСР та НДР від 20 вересня 1955 р. Доктрина Гальштейна. Урегулювання саарського питання і статус Західного Берліну у 1950-ті рр. «Ультиматум Хрущова» від 27 листопада 1958 р. й генеза Другої Берлінської

кризи. Відповідь країн Заходу. Конференція «великої четвірки» з німецького питання 1959 р. «План Громико» та «План Гертера». Зрив Паризького саміту 1960 р. Зустріч М. С. Хрущова та Дж. Кеннеді у Відні. Позиція США щодо статусу Західного Берліну. Операція «Роза»: зведення Берлінського муру та реакція країн НАТО. «Танкова дуель» на Фрідріхштрассе 22-28 жовтня 1961 р. Похолодання в американсько-західнонімецьких відносинах. Зближення ФРН та Франції. Єлисейський договір 1963 р. Зміна позиції СРСР у ставленні до статусу Західного Берліну. «Замороження» конфлікту. Концепція «повороту через зближення» В. Брандта. Політика «малих кроків» уряду К. Кізінгера. Ставлення країн ОВД до нормалізації стосунків з ФРН: Карловарська нарада 1967 р. Проблема німецького громадянства та Конституція НДР 1968 р. Прихід до влади у ФРН соціал-ліберальної коаліції. «Нова східна політика» В. Брандта: концептуальні засади. Реакція країн ОВД. Московський та Варшавський договори 1970 р. Ставлення до них США та союзників ФРН по НАТО. Чотирьохстороння угода щодо Західного Берліну від 3 вересня 1971 р. та її імплементація. Договір про засади відносин між НДР та ФРН від 21 грудня 1972 р. Вступ німецьких держав до ООН. Нормалізація стосунків ФРН з Чехословаччиною та іншими країнами ОВД. Відставка В. Брандта. Прискорення гельсінського процесу. Німецьконімецькі стосунки після підписання Заключного акту НБСЄ. Візити М. С. Горбачова до Бонну та Східного Берліну 1989 р. Падіння Берлінського муру. Договір між ФРН та НДР про створення економічного, валютного та соціального союзу від 18 травня 1990 р. Міжнародний аспект проблеми. «План Геншера». Переговорний процес у форматі «2+4». Домовленості в Харцизьку. Договір між ФРН та НДР про встановлення державної єдності Німеччини від 31 серпня 1990 р. Московський договір про остаточне врегулювання щодо Німеччини від 12 вересня 1990 р.

Література:

1. Almond G.A., Powell G.B. Comparative Politics Today: A World View. – Glenview: Scott, Foresman/Little, Brown College Division, 1908. – 596 p.

2. Art D. The Politics of the Nazi Past in Germany and Austria. – New York: Cambridge University Press, 2006. – 231 p .
3. Deutschland, Österreich und die Schweiz im neuen Europa /Oscar W.Gabriel, Fritz Plasser(Hrsg.).-Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2010.- 304 s.
4. Hellmann G. Deutsche Außenpolitik. Eine Einführung, 2006.
5. Rock Ph. Macht, Märkte und Moral - Zur Rolle der Menschenrechte in der Außenpolitik der Bundesrepublik Deutschland in den sechziger und siebziger Jahren.- Frankfurt a. M. (Peter Lang), 2010.
6. Schildt A.Siegfried D. Deutsche Kulturgeschichte: die Bundesrepublik – 1945-bis zur Gegenwart.-Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung, 2009.- 696 s.
7. Siedschlag A. Die aktive Beteiligung Deutschlands an militärischen Aktionen zur Verwirklichung Kollektiver Sicherheit, Frankfurt a.Main, 1995.
8. Staatsbürger oder Untertanen?: Politische Kultur Deutschlands, Österreichs und der Schweiz im Vergleich/ Fritz Plasser, Peter A. Ulram (Hrsg.). – Frankfurt am Mein, Bern, New York, Paris: Lang, 1991.- 246 s.
9. Werner K. Die Hallstein-Doktrin - Der diplomatische Krieg zwischen der BRD und der DDR.- Berlin: Duncker&Humblot, 2001.
10. Фрідмен Дж. Німецьке питання. - Режим доступу до тексту : <http://inozmi.glavred.info/articles/238.html>, 2008.
11. Шеховцов А.В. Особливості політичної культури і електоральна підтримка нових праворадикальних партій в європейських країнах // Політологічний вісник. 36-к. наук. праць. / Анатолій Шеховцов – К.: "ІНТАС", 2008. – Вип. 37. - С.237-246.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА США ТА КАНАДИ

Тема 5. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА США

Доктрина “стримування комунізму” і “план Маршалла”. Резолюція Ванденберга. Участь США у Корейській війні. Маккартизм. “Доктрина Айзенговера” та зовнішня політика США другої половини 50-х ХХ ст. США у 1960-ті – 1970-ті рр. Доктрина “гнучкого реагування”. Третя Берлінська та Карибська кризи. Ескалація війни в Індокитаї. “Доктрина Джонсона”. Гуамська доктрина. “В’єтнамський синдром”. “Доктрина Форда”. Радянсько-американські угоди в галузі обмеження озброєнь. Стратегічне партнерство з Ізраїлем. КемпДевідська угода. “Доктрина Картера”. США у 1980 – 2013 рр. Радянсько-американські стосунки. Програма “зоряних війн”. “Доктрина Рейгана”. Участь США у війні в Перській затоці 1991 р. Глобальне лідерство США у світі після закінчення “холодної війни”. “Новий лібералізм”: головні пріоритети внутрішньої та зовнішньої політики адміністрації Б. Клінтона. Трагедія 11 вересня 2001 р. Зміна концепції національної безпеки США. Боротьба з міжнародним тероризмом адміністрації Дж. Буша II. р. Корекція зовнішньополітичного курсу Вашингтона у 2009 – 2013 рр.

Література:

1. Padover S.K. The Living U.S. Constitution. – N.Y., 2003 – 364 p.,50
2. Фурсенко А.А. Президенты и політика США./А.Фурсенко – К, 2001. – 385 с. 3.
4. Дж. Франклин Рузвельт: людина і політика/Дж. Бернс – К., 2004. – 203 с.
5. Amendments to the Constitution of the United States of America // World Almanac and Book of Facts, 2003. – N.Y., 2003. – P. 52 – 61.
6. Adam Wolfson, “Conservatives and Neoconservatives”, - Seattle: University of Washington Press, 2002. – 458 p.
7. John J. “Mearsheimer, The False Promise of International Institutions”, International Security 19, no 3 (2004)?

8. Donald Kagan, Frederik W. Kagan, "Peace for Our Time?" Commentary 110, no.2 (сент. 2000)

Тема 6. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КАНАДИ

Послаблення зв'язків Канади з Великою Британією та курс на економічну інтеграцію зі США. Вступ Канади до НАТО і участь у Корейській війні.. Еволюція зовнішньополітичного курсу Канади у 1960-70-ті рр. Концепція "проти ваги" П. Е. Трюдо і доктрина "серединної держави". Зміцнення позицій Оттави на міжнародній арені Канада у складі НАФТА. Зовнішньополітичні пріоритети Оттави.

Література:

1. Black D. Notable Exceptions? New and Arrested Directions in Canadian Foreign Policy Literature // D. Black, H. Smith // Canadian Journal of Political Science. – 1993. – Vol. 26, v 4. – P. 745–774.
2. Boucher J. Yearning for a progressive research program in Canadian foreign policy / J. Boucher // International Journal. – 2014. – Vol. 69. – v 2. – P. 213–228.
3. Bow B. Paradigms and paradoxes: Canadian foreign policy in theory, research, and practice / B. Bow // International Journal. – 2010. – Vol. 65. – v 2. – P. 371–380.
4. Doran Ch. Forgotten Partnership: US-Canada Relations Today / Ch. – Washington D.C. : Johns Hopkins University Press, 1985. – 304 p.

5. Gecelovsky P. Canadian foreign policy: A progressive or stagnating field of study? / P. Gecelovsky, Ch. Kukucha // Canadian Foreign Policy. – 2008. – Vol. 14. – v 2. – P. 109–119.
6. Hawes M. Principal Power, Middle Power, or Satellite? / M. Hawes. – Toronto : York Research Programme in Strategic Studies, 1984. – 52 p. 8. Kirton J. Canadian Foreign Policy in a Changing World / J. Kirton. – Toronto : Thomson Nelson, 2007. – 562 p.
- 7.Макар Ю. Чернівецький і Саскачеванський університети: 25 років співпраці / Ю. Макар // Історико-політичні проблеми сучасного світу. 36. наук. статей. – Чернівці : Рута, 2002. – С. 11–19.
- 8.Black D. Notable Exceptions? New and Arrested Directions in Canadian Foreign Policy Literature // D. Black, H. Smith // Canadian Journal of Political Science. – 1993. – Vol. 26, № 4. – P. 745–774.
- 9.Boucher J. Yearning for a progressive research program in Canadian foreign policy / J. Boucher // International Journal. – 2014. – V. 69, № 2. – P. 213–228.
- 10.Bow B. Paradigms and paradoxes: Canadian foreign policy in theory, research, and practice / B. Bow // International Journal. – 2010. – Vol. 65, № 2. – P. 371–380.
- 11.Doran Ch. Forgotten Partnership: US-Canada Relations Today / Ch. – Washington D.C. : Johns Hopkins University Press, 1985. – 304 p.
- 12.Gecelovsky P. Canadian foreign policy: A progressive or stagnating field of study? / P. Gecelovsky, Ch. Kukucha // Canadian Foreign Policy. – 2008. – Vol. 14, № 2. – P. 109–119.
- 13.Hawes M. Principal Power, Middle Power, or Satellite? / M. Hawes. – Toronto : York Research Programme in Strategic Studies, 1984. – 52 p.
- 14.Kirton J. Canadian Foreign Policy in a Changing World / J. Kirton. – Toronto : Thomson Nelson, 2007. – 562 p.
- 15.Kirton J. The 10 most important books on Canadian foreign policy / J. Kirton // International Journal. – 2009. – Vol.64, № 2. – P. 553–564.
- 16.Molot M. Where Do We, Should We, or Can We Sit? A Review of Canadian Foreign Policy Literature / M. Molot // International Journal of Canadian Studies. – 1990. – № 1–2.

17.Nossal K. Home-grown IR: The Canadianization of international relations / K. Nossal // Journal of Canadian Studies. – Vol. 35, № 1. – P. 95–114.

18.Stairs D. Will and Circumstance and the Postwar Study of Canada's Foreign Policy / D. Stairs // International Journal. – 1995. – Vol. 50, № 1. – P. 9–39.

4. ТЕМИ І ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

ТЕМА: ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

1. Великобританія після Другої світової війни.
2. Зміна зовнішньополітичного вектору Великобританії у другій половині 40-х років ХХ ст.
3. Формування Співдружності націй після розпаду Британської імперії .
4. М. Тетчер у формуванні зовнішньої політики Великобританії .
5. Політика Великобританії у відносинах з наднаціональними інтеграційними структурами.

1. Олексашкін Л.М. Новітня історія 1945 - початку 1990-х років: ПОДІЇ, ЛЮДИ, ПРОБЛЕМИ./ Л.Олексашкін - К., : Знання, 1995. - С.25-26.
2. Волков Ф.Д. Великобританія: важкі часи./ Ф .Волков - К., : Знання, 1977. С.35.
- 3.Великобританія (Економіка і політика країн сучасного капіталізму). - К., : Знання 1972. С.54.
4. Великобританія (Економіка і політика країн сучасного капіталізму). - К., : Знання 1972. С.56.

5. Новітня історія зарубіжних країн. Європа і Америка. 1939-1975. / Под ред. І. М. Стецкевіча. - К.: Просвіта, 2008 С.72-73.
6. Дипломатія періоду другої світової війни. Міжнародні конференції 1941-1945 років. / С.С. Баратинській, Н. А. Захарченко. - К.: Іноземна література, 1959. - С.226.
7. Дипломатія періоду другої світової війни. Міжнародні конференції 1941-1945 років. / С.С. Баратинській, Н. А. Захарченко. - К.: Іноземна література, 1959. - С.238.
8. Всесвітня історія Т. XI / Під ред. А. О. Чубар'яна (відп. ред.). - К.: Наукова думка, 1977. - С.142.
13. Всесвітня історія Т. XI / Під ред. А. О. Чубар'яна (відп. ред.) - К.: Наукова думка, 1977. - С.144.

Семінарське заняття 2

Тема: ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ФРАНЦІЇ

ПЛАН

1. Інтеграція до західноєвропейських країн - післявоєнний зовнішньополітичний курс Франції .
 1. Проблеми членства Франції у НАТО.
 2. Колоніальні війни Франції у Північній Африці та Індокиті
 3. Визнання суверенітету Францією Лаосу, Камбоджі, В'єтнаму, Марокко, Тунісу.

4. Алжирська криза: воєнний конфлікт у заморському департаменті Франції.

Література:

1. Kersaudy F. Churchill and De Gaulle. – L., 1990.
2. Антюхіна В.І. Третя республіка Франції. 1870-1918./ Антюхіна – К., 1986.
3. І. Шарль де Голль (Політичний портрет) / Валентина Антюхіна – К., 1990.
4. Вікторов В.П. Політика французських радикалів, 1919-1926./ Володимир Вікторов -Львів, 1984.

Семінарське заняття 3

Тема: ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА НІМЕЧЧИНИ

ПЛАН

1. Створення ФРН: державно-правовий розвиток
2. Прозахідні зовнішньополітичні пріоритети К. Аденауера
3. «Східна політика» В. Бранда
4. Об'єднуючі заходи Г. Коля
5. Прагматичний зовнішньополітичний курс А. Меркель

Література:

1. Almond G.A., Powell G.B. Comparative Politics Today: A World View. – Glenview: Scott, Foresman/Little, Brown College Division, 1988. – 596 p.
2. Art D. The Politics of the Nazi Past in Germany and Austria. – New York: Cambridge University Press, 2006. – 231 p .
3. Deutschland, Österreich und die Schweiz im neuen Europa /Oscar W.Gabriel, Fritz Plasser(Hrsg.).-Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2010.- 304 s.
4. Hellmann G. Deutsche Außenpolitik. Eine Einführung, 2006.
5. Rock Ph. Macht, Märkte und Moral - Zur Rolle der Menschenrechte in der Außenpolitik der Bundesrepublik Deutschland in den sechziger und siebziger Jahren.- Frankfurt a. M. (Peter Lang), 2010.
6. Schildt A.Siegfried D. Deutsche Kulturgeschichte: die Bundesrepublik – 1945-bis zur Gegenwart.-Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung, 2009.- 696 s.
7. Siedschlag A. Die aktive Beteiligung Deutschlands an militärischen Aktionen zur Verwirklichung Kollektiver Sicherheit, Frankfurt a.Main, 1995.
8. Staatsbürger oder Untertanen?: Politische Kultur Deutschlands, Österreichs und der Schweiz im Vergleich/ Fritz Plasser, Peter A. Ulram (Hrsg.). – Frankfurt am Mein, Bern, New York, Paris: Lang, 1991.- 246 s.
9. Werner K. Die Hallstein-Doktrin - Der diplomatische Krieg zwischen der BRD und der DDR.- Berlin: Duncker&Humblot, 2001.
10. Фрідмен Дж. Німецьке питання. - Режим доступу до тексту : <http://inozmi.glavred.info/articles/238.html>, 2008.
11. Шеховцов А.В. Особливості політичної культури і електоральна підтримка нових праворадикальних партій в європейських країнах // Політологічний вісник. Зб-к. наук. праць. – К.: "ІНТАС", 2008. – Вип. 37. - С.237-246.

Семінарське заняття 4

Тема : ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА США

ПЛАН

1. «Холодна війна» та роль США в її розгортанні. “Доктрина Трумена”, “План Маршалла”.
2. Участь США у збройних конфліктах та їх наслідки.
3. Американо-радянські відносини 80-х рр. XX ст.: від загострення до співробітництва
4. Розпад СРСР та лідерство США в одно полярному світі
5. Зовнішня політика США 90-х років XX ст.

Література:

1. Дудко І.Д. Національні інтереси США у постбіполярному світі / І.Д. Дудко. – К., 2003.
2. Погорська І.І. США: місія здійснима? Праксеологія творення глобального світу / І.І. Погорська. – Київ: Грамота, 2009.
3. Гончар Б.М. Концепція американського світового лідерства у зовнішній політиці Б. Обама [Текст] / Б.М. Гончар, Ю.М. Гончар // США і світ: XXI століття. Колективна монографія пам'яті Є. Камінського. – К.: «Центр вільної преси», 2012.
4. Городня Н. Еволюція політики США в Південно-Східній Азії в постбіполярний період / Н. Городня // Проблеми міжнародних відносин. – 2011. – №2. – С.89 –105.
5. Кулик В. Україна як неперіоритетний партнер Барака Обама / В. Кулик // Український журнал. – № 3. – 2009. – С. 7 – 8.

6. Лакішик Д.М. Нова адміністрація США: проблеми і завдання / Д.М. Лакішик // Проблеми міжнародних відносин. – 2010. – Вип. 1. – С. 187 – 204.
7. Лакішик Д.М. Нова стратегія національної безпеки / Д.М. Лакішик // Політологічний вісник. – 2001. – Вип. 51. – С. 313 – 322.
8. Лещенко Л. А. Поліцентризм та мультикультуралізм як визначальні риси азійської версії глобалізації / Л. А. Лещенко // Дослідження світової політики. – Вип.1 (54). – К., 2011. – С.222–242. 25.
9. Погорська І.І. Глобальна потужність США: потенціал трансформації влади в практичну дію / І.І. Погорська // Політологічний вісник. – 2010. – Вип. 47. – С. 322-331
10. Погорська І.І. Зовнішня політика адміністрації Б.Обами в контексті американського глобального лідерства. / Погорська І.І., Лакішик Д.М. // Проблеми міжнародних відносин: [зб. наук. праць]. – К.: КіМУ, 2011. – Вип. 2. – С. 179 – 192. 28.
11. Погорська І.І. Стратегічний старт нової американської адміністрації / І.І. Погорська, Д.М. Лакішик // Зовнішні справи. – 2009. – № 4. – С. 13 – 16.
12. Ржевська Н.Ф. Нові вимоги до зовнішньополітичної стратегії Барака Обами: точки зору / Н.Ржевська // Нова парадигма. – Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; творче 8 об'єднання «Нова парадигма». – Вип. 115. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – С. 142 – 150.
13. Сивак О. Новітні українсько-американські відносини / О.Сивак, П. Черник // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – Вип. 22. – 2010. – С. 87 – 93.
14. Суліма Є.М., Шепелєв М.А. Глобалістика: Підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелєв. – К.: Вища школа, 2010.
15. Шевчук О.В. Зовнішньополітичні пріоритети адміністрації Б.Обами / О.Шевчук // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Політологія, 2013. т. – Т. 212, Вип. 200. – С.9 –13.

16. Шергін С.О. Тихоокеанська стратегія Вашингтона: від Клінтона до Обами / С.О. Шергін // Дослідження світової політики. – 2011. – Вип. 4 (57). –С. 28 – 36.

Семінарське заняття 5

Тема : ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КАНАДИ

ПЛАН

1. Від концептуальних напрямків до реалізації зовнішньої політики Канади
2. Пріоритети лідерства у канадо-американських відносинах.
3. Канада у регіональних економічних інтеграційних процесах: стан та проблеми. Формування континентального енергетичного ринку
4. Зовнішньополітичний курс Канади за уряду С.Харпера

Література:

1. Желев Ж. Фашизм. Тоталитарное государство. Перевод с болгарского – /Ж.Желев-К., 1991. 391с.
2. Кононенко С. Зовнішньополітичний досвід Канади й Україна / С. Кононенко // Дослідження світової політики. – К. : ІСЕМВ НАН України, 1998. – С.74–85.

3. Спільна декларація про встановлення дипломатичних відносин між Україною та Канадою від 27 січня 1992 року // Політика і час. – №2. – 1992. – С. 69–71.
3. Black D. Notable Exceptions? New and Arrested Directions in Canadian Foreign Policy Literature // D. Black, H. Smith // Canadian Journal of Political Science. – 1993. – Vol. 26, v 4. – P. 745–774.
4. Boucher J. Yearning for a progressive research program in Canadian foreign policy / J. Boucher // International Journal. – 2014. – Vol. 69. – v 2. – P. 213–228.
5. Bow B. Paradigms and paradoxes: Canadian foreign policy in theory, research, and practice / B. Bow // International Journal. – 2010. – Vol. 65. – v 2. – P. 371–380.
6. Doran Ch. Forgotten Partnership: US-Canada Relations Today / Ch. – Washington D.C. : Johns Hopkins University Press, 1985. – 304 p.
7. Gecelovsky P. Canadian foreign policy: A progressive or stagnating field of study? / P. Gecelovsky, Ch. Kukucha // Canadian Foreign Policy. – 2008. – Vol. 14. – v 2. – P. 109–119.
8. Hawes M. Principal Power, Middle Power, or Satellite? / M. Hawes. – Toronto : York Research Programme in Strategic Studies, 1984. – 52 p.
8. Kirton J. Canadian Foreign Policy in a Changing World / J. Kirton. – Toronto : Thomson Nelson, 2007. – 562 p.

5. ТЕМИ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Теми рефератів :

1. Зовнішня політика Великобританії після капітуляції Німеччини та початком «Холодної війни»
2. Лейбористський напрямок формування зовнішньої політики Великобританії початку другої половини XX ст..
3. Розпад Британської імперії і формування Співдружності націй.
4. Зовнішня політика Великобританії прем'єрства М. Тетчер.
5. Політика Великобританії у відносинах з наднаціональними інтеграційними структурами.

Тема 2. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ФРАНЦІЇ

Теми рефератів:

1. Франція на шляху інтеграції до західноєвропейського світу після Другої світової війни.
 1. Франція та НАТО: протиріччя та пошук компромісу
 2. Франко-радянські відносини
 3. Зовнішньополітичні пріоритети Франції епохи Ш. Де Голля
 4. Франко-українські відносини.

Тема 3. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА НІМЕЧЧИНИ

Теми рефератів:

1. Принципові основи союзницького контролю і міжнародного правового статусу переможеної Німеччини.

2. Блокада Західного Берліна.
3. НДР у повоєнні роки.
4. «Східна політика» В. Бранда: прагматичний погляд .
5. Об'єднуючи заходи двох Німеччин Г. Коля.
6. Зміцнення позицій ФРН у Європі за правління Шрьодера.
7. Німеччина в добі правління А. Меркель: лідерство в ЄС.

Тема 4. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА США

Теми рефератів:

1. США та СРСР : від союзництва до «Холодної війни».
2. Зовнішньополітичні пріоритети США за президентства Г. Трумена.
3. Участь США в міжнародних конфліктах: війна у Кореї.
4. Участь США в міжнародних конфліктах: Карибська криза
5. Участь США в міжнародних конфліктах: війна у В'єтнамі.
6. Американо-радянське роззброєння 70-х рр.. XX ст.: ОСО-1 та ОСО-2.
7. Американо-радянські відносини 80-х рр.. XX ст.: від загострення до співробітництва
8. Роль США у розпаді СРСР та зміна геополітичної ситуації в світі на користь першої.

9. Зовнішня політика США 90-х років XX ст.

10. Американо-українські відносини.

Тема 5. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА КАНАДИ

Теми рефератів:

1. Зовнішня політика Канади після Другої світової війни
2. Канадо-американські відносини: стан, проблеми та пошуки нової парадигми
3. Участь Канади у регіональній економічній інтеграції: стан та проблеми.
4. Формування канадського континентального енергетичного ринку.
4. Зовнішньополітичний курс Канади за уряду С. Харпера

5. Методи навчання

У навчальному процесі використовувалися різноманітні форми та методи роботи: читання лекцій, проведення семінарських занять, іспитових консультацій та іспитів, письмовий контроль у формі тестування, організація самостійної роботи студентів під керівництвом викладача, керівництво та контроль за виконанням індивідуальних творчих завдань, рецензування написаних студентами рефератів, заохочення студентів до дискусій з проблемних питань, що виносяться на розгляд в плані практичних занять, відвідування МЗС України та інших державних та недержавних установ, пов'язаних із дипломатичною та консульською службами України .

6. Форми контролю

Перевірка рівня засвоєння знань студентів здійснювалася за допомогою завдань для проведення модульно-рейтингового (тематичного, проміжного та підсумкового) контролю знань з дисципліни «Дипломатична та консульська служби»

завдань для проведення контролю знань з питань, винесених на самостійну роботу студента;

тестових завдань різного рівня складності для контролю знань з усіх тем курсу, передбачених типовою програмою та робочою навчальною програмою.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль		Рейтинг з навчальної роботи R НР	Рейтинг з додаткової роботи R ДР	Рейтинг штрафний R ШТР	Підсумкова атестація (екзамени чи заліки)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2					
0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки. 1. Відповідно до «Положення про екзамени і заліки в НУБіП України», затвердженого ректором університету 20.02.2015 р., рейтинг студента з навчальної роботи R НР стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$0,7 \cdot (R(1)_{3M} \cdot K(1)_{3M} + \dots + R(n)_{3M} \cdot K(n)_{3M})$$

$$R_{НР} = \frac{\dots}{K_{ДИС}} + R_{ДР} - R_{ШТР},$$

K_{ДИС}

де $R(1)_{ЗМ}, \dots, R(n)_{ЗМ}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K(1)_{ЗМ}, \dots, K(n)_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{ДИС} = K(1)_{ЗМ} + \dots + K(n)_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{ДР}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{ШТР}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K(1)_{ЗМ} = \dots = K(n)_{ЗМ}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$0,7 \cdot (R(1)_{ЗМ} + \dots + R(n)_{ЗМ})$$

$$R_{НР} = \frac{\dots}{n} + R_{ДР} - R_{ШТР}.$$

n

Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$ додається до $R_{НР}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{ШТР}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{НР}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

2. Згідно із зазначеним Положенням *підготовка і захист курсового проекту (роботи)* оцінюється за 100 бальною шкалою і далі переводиться в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Безпека у глобальному світі / Константинов В.Ю., Мінгазутдінов І.О., Капітоненко М.Г., Галака С.П., Кривонос Р.А. // Міжнародні системи та глобальний розвиток : підручник / Кер. авт. колективу О.А. Коппель; за ред.. Л.В. Губерського, В.А. Манжоли. – К.: «Київський університет», 2008. – с. 389-468.
2. Донбас і Крим: ціна повернення : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна, О. С. Власюка, Е. М. Лібанової, О. М. Ляшенко. – К. : НІСД, 2015. – 474 с.
3. Коваль І.М. Глобалізація, загальна безпека і безпека в Україні // Євроатлантична інтеграція України: глобальний та регіональний виміри / Коваль І.М., Глебов С.В., Дубовик В.А. та ін.. – Одеса: «Астропринт», 2008. – С. 33-46.
4. Крушинський В.Ю. Манжола В.А. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980. Дати. Події. Факти: Навч. Посібник. /В.Крушинський – К.: Либідь, 2007. – 192 с.
5. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / За ред. В.А. Манжоли. — К., 2014. — 662 с.
6. Мітряєва С.І. Європейська безпека і Україна: Навчальний посібник/ С.Мітряєва - Ужгород: Ліра, 2008. – 222 с.

7. Газін В. П. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945–2002 роки: Навчальний посібник/ В. П. Газін, С. А. Копилов. – К.: Либідь, 2004. – 624 с.
8. Дейвіс Норман Європа. Історія/ Н. Девіс. – К.: «Основа», 2000. – 944 с.
9. Зашкільняк Л. Історія Центрально-Східної Європи/ за ред.. Л. Зашкільняка. – ЛНУ ім.. І. Франка, 2001. – 660 с. 17
10. Зовнішня політика країн Центральної та Східної Європи: Навчальний посібник для студентів / Кер. авт. колективу О.В.Крапівін. – Донецьк, 2012. – 274 с.
11. Іваницька О. П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002)/ О. Іваницька. – Вінниця: ФОЛІАНТ, 2003. – 560с.
12. Світова гібридна війна: український фронт: Монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. – К.: НІСД, 2017. – 496 с.
13. Україна в системі міжнародної безпеки / Національний інститут проблем міжнародної безпеки. К.: ПЦ «Фоліант», 2009. – 572 с.
14. Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин : підручник / В.А. Манжола, В.Ю. Константинов, С.В. Андрущенко та ін.; за ред. Л.В. Губерського. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 512 с.
15. Україна і Росія: дев'ятий вал чи Китайська стіна / В. П. Горбулін, О. С. Власюк, С. В. Кононенко. – К. : НІСД, 2015. – 132 с.
16. Яровий В.І. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн ХХ ст. підручник для вищих навчальних закладів/ В. І. Яровий. – К.: Генеза, 2005. – 816 с.
17. Круглашов А. М. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття: довідник / склад. А. М. Круглашов, І. Озимок, Т. С. Астапенко, В. В. Руссу.- Ч.1. Чернівці, 2010. – 212 с.

18. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: Навч. посіб. / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко; за ред.. Л.В. Губерського. – К.: Знання, 2009.- 751 с.
19. Парахонський Б. О. Роль ОБСЄ у формуванні європейського середовища безпеки / Б. О Парахонський, Г.М. Яворська // Стратегічні пріоритети. – №3 (28). – 2013 р. – С.109-114.
20. Рудько С.О. Зовнішня політика країн Західної Європи. = Острог: Вид-во Нац. Ун-ту «Острозька академія», 2012. – 412 с .
21. Стратегічні пріоритети політики України в Чорноморському регіоні : аналітична доповідь, матер. кругл. столу / М.О. Воротнюк, А.М. Захарченко, І.В. Максименко та ін. ; за ред. А.О. Филипенка ; Регіон. філіал нац. ін-ту стратегічн. досліджень у м. Одесі. – Одеса: Фенікс, 2013. – 168 с.
22. Шатун В.Т. Оборонна і безпекова політика Європейського Союзу: формування та еволюція/ В.Т. Шатун // Наукові праці. Політологія. – Том 230. – № 218 (2014). – С. 60-67.